

Statenvoorstel 54/19 A

Voorgestelde behandeling

Procedurevergadering : 21 oktober 2019

PS-vergadering : 8 november 2019

Onderwerp

Begroting 2020

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Provinciale Staten stellen jaarlijks de begroting vast. In de begroting wordt vastgelegd welke doelstellingen en ambities de provincie in het begrotingsjaar heeft, welke resultaten en prestaties worden geleverd en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Bij deze begroting presenteren we ook de financiële uitwerking van het Bestuursakkoord. Deze uitwerking staat in dit statenvoorstel en in het algemeen inleidend hoofdstuk. Tenslotte worden bij de begroting de financiële verordening en de opcenten motorrijtuigenbelasting voor het begrotingsjaar vastgesteld.

Het voorstel

Ten aanzien van de begroting 2020 (ontwerpbesluit I 54/19 B)

1. De begroting 2020 vast te stellen;

Ten aanzien van de (financiële) uitwerking van het bestuursakkoord
(ontwerpbesluit II 54/19 B)

2. In te stemmen met het oormerken van de vrije begrotingsruimte per begrotingsprogramma ten behoeve van de uitwerking van de ambities uit het bestuursakkoord.
3. De navolgende bestuursopdrachten vast te stellen zoals geformuleerd in dit statenvoorstel:
 - a. het versterken van onze duurzaam concurrerende innovatieve economie;
 - b. het veilig en weerbaar maken van Brabant;
 - c. het toekomst klaar maken van Brabant voor nieuwe vormen van mobiliteit;
 - d. het stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant;
 - e. het terugdringen van het woningtekort en de leegstand;
 - f. het versterken van het blijfklimaat in Brabant.

Ten aanzien van de financiële verordening (ontwerpbesluit III 54/19 B)

4. De Financiële verordening Noord-Brabant 2020 vast te stellen;

Ten aanzien van opcenten motorrijtuigenbelasting (ontwerpbesluit IV 54/19 B)

5. De heffingsverordening opcenten motorrijtuigenbelasting Noord-Brabant 2020 vast te stellen.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Aanleiding

Het is een wettelijke verplichting dat Provinciale Staten jaarlijks de begroting vaststellen. Dit is vastgelegd in artikel 195 van de Provinciewet. De vastgestelde begroting is kaderstellend voor de uitvoering door Gedeputeerde Staten gedurende het begrotingsjaar.

In de begroting wordt voor het begrotingsjaar vastgelegd wat de provincie wil bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Tevens worden de middelen beschikbaar gesteld om deze prestaties uit te voeren. Uitgangspunt hierbij zijn het [bestuursakkoord 2019-2023 'Kiezen voor Kwaliteit'](#), [motie M1](#), de vastgestelde uitvoeringsprogramma's en kaderstellende nota's.

Verder hebben wij, in lijn met de beleids- en Sturings & Verantwoordingscyclus, de consequenties van de voortgang van de uitvoering 2019 zoals verwoord in de bestuursrapportage 2019 in de begroting 2020 verwerkt.

Ontwikkelingen

De begroting is een contract tussen PS en GS en bevat die informatie die ondersteunt bij het goede debat daarover en die PS faciliteert in hun kaderstellende en controlerende rol. Hierbij passen goed geformuleerde doelstellingen met passende indicatoren en KPI's (resultaten, prestaties, activiteiten) die van belang zijn in de sturings- en verantwoordingsrelatie tussen PS en GS.

De voorliggende begroting kent een nieuwe opzet. Hiermee wordt onder andere aangesloten op signalen uit PS vorige bestuursperiode.

Om een compactere, beter toegankelijke en leesbare begroting te maken, zijn keuzes gemaakt (alleen voor begroting relevante en vereiste informatie is opgenomen, beknopte formulering doelstellingen, prestaties en indicatoren). Er zijn geen afzonderlijke bijlagen meer bij dit statenvoorstel opgenomen, behalve uiteraard de wettelijk verplichte informatie die in het bijlagenboek staat.

Het Meerjarenperspectief Ontwikkelbedrijf en de Onderzoeks- en Adviesagenda zijn niet langer opgenomen als bijlage bij de S&V-documenten (begroting en jaarstukken). Deze komen als apart dossier naar PS, zodat PS dat desgewenst ook inhoudelijk kunnen bespreken. Het streven is deze werkwijze in de toekomst breder toe te passen, naar analogie van de werkwijze bij de programmering mobiliteit. Consequenties van dit soort documenten worden dan in de begroting verwerkt.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Een eerste stap in de ontwikkeling naar een betere begroting is met voorliggende begroting gezet. Dit willen we deze bestuursperiode graag samen met PS verder vervolgen door met (de toekomstige "auditcommissie" van) PS in gesprek te gaan over mogelijke aanscherpingen en verbeteringen voor de volgende begroting. Wij blijven werken aan de kwaliteit van onze beleidsdocumenten en –informatie. Hierdoor verbetert de basis voor de S&V-documenten ook.

Uitwerking motie M1

Bij behandeling van het [bestuursakkoord 2019-2024](#) op 14 juni 2019 in PS is [motie 1](#) aangenomen, waarin aan GS gevraagd wordt om:

- het bestuursakkoord "Kiezen voor Kwaliteit" tot uitgangspunt te nemen voor het te voeren beleid en de daartoe op te stellen begrotingen in de periode 2019-2023;
- daar waar mogelijk met alle politieke partijen gezamenlijke ambities te realiseren.

Aan het eerste deel van motie M1 wordt invulling gegeven met de begroting 2020. Aan het tweede deel geven wij invulling door niet alleen de verdere ontwikkeling van onze sturings- en verantwoordingsdocumenten gezamenlijk met uw staten op te pakken, maar ook door uw staten nauw te betrekken bij de ontwikkelingen op majeure beleidsthema's. Denk hierbij aan de wijze waarop in de vorige bestuursperiode uw staten betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie en de visie op openbaar vervoer.

Toelichting op de voorstellen

Begroting 2020 (voorstel 1)

De begroting 2020 bestaat uit de volgende onderdelen:

- het programmaplan (de begrotingsprogramma's),
- de paragrafen;
- de financiële begroting met daarin het overzicht van lasten en baten en de uiteenzetting van de financiële positie met toelichting inclusief meerjarenraming en geprognosticeerde balans.

Deze onderdelen zijn opgenomen in bijlage 1 en bijlage 2 bij dit statenvoorstel, waarbij bijlage 2 de voorgeschreven specificaties m.b.t. de uiteenzetting van de financiële positie bevat.

De begroting is digitaal optimaal benaderbaar. Het PDF bevat dezelfde informatie als de [digitale versie](#). De leesbaarheid van het PDF is minder, omdat de opzet is ingericht voor digitale benadering van de begroting 2020.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Handreiking subsidies BBV

In januari 2019 heeft de commissie BBV de handreiking subsidies gepubliceerd met richtlijnen voor het opnemen van lasten bij subsidieverstrekking in de begroting c.q. jaarstukken. Omdat er nog discussie gaande is met het Rijk over de eenduidige uitleg en toepassing van deze handreiking, zijn in de begroting 2019 en in de begroting 2020 e.v. de ramingen voor deze subsidielasten nog op de gebruikelijke manier opgenomen. Afhankelijk van de uitkomsten van het overleg met het Rijk bestaat de mogelijkheid dat de begroting nog ingrijpend moeten worden aangepast door de wijze van ramen van subsidielasten. Dat gebeurt dan waarschijnlijk in het voorjaar van 2020.

(Financiële) uitwerking bestuursakkoord (voorstel 2)

Er is na verwerking van de besluitvorming over de bestuursrapportage 2019 € 200 mln vrije begrotingsruimte beschikbaar om in te zetten om de ambities uit het bestuursakkoord te realiseren. Dit is weliswaar een aanzienlijk bedrag, maar substantieel minder dan in de voorgaande bestuursperiodes toen tijdelijke impulsen gegeven konden worden vanuit de Essent- investeringsagenda middelen. Deze middelen zijn nu vrijwel geheel besteed of voor langere tijd ingezet of belegd. Voor wat betreft de provinciale financiën komen we voor deze en toekomstige periodes in een situatie van het 'nieuwe normaal'. Ambities zullen we moeten realiseren binnen de kaders van onze reguliere middelen en inkomsten.

Tegelijkertijd hebben we ook als provincie te maken met stijgende prijzen, waardoor er minder ruimte is voor extra investeringen bovenop onze structurele begroting. Toch willen wij deze bestuursperiode volop inzetten op en bijdragen aan de lange termijn ontwikkelingen voor een sterk, schoon en veilig Brabant in 2030. We doen dit primair door structuurversterkend en innovatief in te zetten op het realiseren van zeven trendbreuken:

- het versterken van onze duurzaam concurrerende innovatieve economie;
- het veilig en weerbaar maken van Brabant;
- het toekomst klaar maken van Brabant voor nieuwe vormen van mobiliteit;
- het stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant;
- het versnellen van de energietransitie
- het terugdringen van het woningtekort en de leegstand;
- het versterken van het blijfklimaat in Brabant.

Om hierop ook financieel extra te kunnen inzetten, stellen wij voor en achten wij het verantwoord om de opcenten Motorrijtuigenbelasting deze bestuursperiode jaarlijks met 2,5% te verhogen. Hierdoor ontstaat – bovenop onze reguliere jaarlijkse begroting – een investeringsruimte van ruim € 0,5 miljard (inclusief de middelen uit de vrijval Breedbandfonds en de eerdergenoemde vrije begrotingsruimte van € 200 mln). Aanvullend aan deze middelen zullen we ook de eind 2019 nog niet gerealiseerde of verplichte bestuursakkoordmiddelen uit de vorige bestuursperiode inzetten voor het realiseren van de ambities op het betreffende beleidsterrein.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Bij deze begroting stellen wij Uw Staten voor zes bestuursopdrachten vast te stellen waarmee u ons college opdracht geeft om concrete plannen uit te werken op zes van de zeven trendbreuken. In deze plannen zullen wij aangeven wat wij de komende jaren gaan doen om de trendbreuken richting 2030 te realiseren en welke middelen daar voor nodig zijn zodat u op basis daarvan deze middelen via een begrotingswijziging in de begroting kunt opnemen. Wij zullen deze plannen ter vaststelling aan uw staten voorleggen.

Voor de andere trendbreuk 'Het versnellen van de energietransitie' hebben wij geen bestuursopdracht geformuleerd, omdat hiervoor ter uitwerking van de door de vorige staten vastgestelde Energieagenda 2030 reeds een uitvoeringsprogramma is opgesteld. Dit uitvoeringsprogramma bieden wij nog voor de behandeling van de begroting in PS aan uw staten aan.

Een deel van de investeringsruimte betreft de extra MRB-inkomsten als gevolg van de verhoging van de opcenten MRB in de periode 2024 tot en met 2030. Het gaat hier om een bedrag van ruim € 180 mln. Wij willen deze middelen structuurversterkend inzetten voor toekomstgerichte, ruimtelijk fysieke investeringen die pas in een volgende bestuursperiode gerealiseerd worden, maar waarvoor wij deze bestuursperiode al wel de (financiële) verplichting moeten aangaan. Wij zetten deze middelen in voor mobiliteit, het stoppen van verdroging, ontsnippering en versterking van de risicoreserve van het ontwikkelbedrijf. Hierbij passen wij de constructie die in een vorige bestuursperiode voor het Spaar- en investeringsfonds (SIF) is ontwikkeld (afspraken over jaarlijkse storting in een reserve voor een bepaalde periode ter afdekking van toekomstige verplichtingen) nu breder toe. Besluitvorming over deze projecten en de financiële dekking daarvan zullen wij t.z.t. expliciet aan uw Staten voorleggen.

Om een financieel kader te hebben voor de uitwerking van onze ambities op de 7 trendbreuken en op andere thema's, hebben wij de investeringsruimte al wel toegeedeeld aan de 10 begrotingsprogramma's.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Begrotingsprogramma (bedragen x € 1mln)	Deze bestuursperiode			2024 t/m 2030	
	VBR incl. MRB*	Vrijval BF**	Totaal ***	MRB ****	VBR *****
Bestuur en veiligheid	17	-	17	-	-
Ruimte en wonen	16	-	16	18	-
Water en bodem	33	-	33	35	-
Natuur en milieu	10	-	10	10	-
Economie	37	20	57	-	-
Energie, circulaire samenleving en gezondheid	23	16	39	-	35
Landbouw en voedsel	12	-	12	-	-
Basisinfrastructuur mobiliteit/mobiliteitsontwikkeling	55	-	55	119	-
Cultuur, erfgoed, samenleving en sport	37	5	42	-	-
Organisatie	15	-	15	-	-
(Risico)buffer	10	-	10	-	-
Totaal	265	41	306		

- * VBR incl. MRB: Vrije begrotingsruimte inclusief ophoging opcenten MRB deze bestuursperiode
- ** Vrijval BF: Vrijval Breedbandfonds
- *** aanvullend aan deze middelen kunnen ook de eind 2019 nog niet gerealiseerde of verplichte bestuursakkoordmiddelen uit de vorige bestuursperiode ingezet worden voor het realiseren van de ambities op het betreffende beleidsterrein
- **** MRB: extra MRB inkomsten in de periode 2024 t/m 2030
- ***** VBR: structurele vrije begrotingsruimte in de jaren 2024 t/m 2030 t.b.v. meerjarige financiering van de kerntaak energie

Bestuursopdrachten (voorstel 3)

Wij stellen u voor om GS op te dragen om de provinciale inzet op de trendbreuken nader uit werken via de volgende bestuursopdrachten en daarbij maximaal gebruik te maken van synergie-effecten tussen de trendbreuken:

1. *Verstevigen van onze duurzame concurrerende innovatieve economie*
 - Zo snel als mogelijk aan PS een economisch visie 2030 ter vaststelling aanbieden. Dit document bevat een visie en handelingsperspectief met betrekking tot de rol van de provincie om te komen tot verdere economische structuurversterking en innovatie, passend bij de beschikbare middelen en instrumentarium. Gelet daarop verwachten wij dat het college van GS focus aanbrengt in haar ambities.

- Een Actieplan Arbeidsmarkt en Talent te ontwikkelen en daarin aan te geven op welke wijze de provincie bijdraagt aan het ontwikkelen, aantrekken, benutten en behouden van talent voor Brabant.
- In deze voorstellen in beeld te brengen welke integrale afwegingen gemaakt kunnen worden met de andere trendbreuken en tot welke gecoördineerde investeringen we willen komen op het gebied van innovatiebeleid, kennisvalorisatie, verduurzaming en digitalisering van de economie.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

2. *Brabant veilig en weerbaar maken*

- Invulling geven aan een meer weerbare overheid en samenleving door:
 - Met voorstellen te komen op welke wijze de provincie, ondersteuning geeft aan gemeenten om hun strijd tegen ondermijning te intensiveren;
 - De samenwerking tussen en met ketenpartners te continueren, te bevorderen en te intensiveren;
 - Te werken aan maatschappelijke bewustwording en activatie bij verschillende doelgroepen en branches in de Brabantse samenleving. In dit verband ook de oprichting van een Brabants Platform Veilig Ondernemen te bevorderen;
 - Te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor verdere verdieping van grensoverschrijdende aanpak van de ondermijnende criminaliteit.
- Invulling geven aan een veiliger buitengebied door:
 - Voorstellen te ontwikkelen hoe de provincie samen met ketenpartners komt tot een veiliger, en daarmee aantrekkelijker, buitengebied voor onze inwoners, recreanten en andere bezoekers van onze provincie. Hierin mee te nemen hoe te komen tot vitale recreatieparken, slimme innovaties voor toezicht en handhaving en minder drugsafvaldumpingen.
- Het stimuleren van kennis en onderzoek op het gebied van ondermijning:
 - Voorstellen te ontwikkelen hoe we kennis en onderzoek op het gebied van ondermijning en technologische innovaties kunnen stimuleren.

3. *Het toekomst klaar maken van Brabant voor nieuwe vormen van mobiliteit*

- Voorstellen te ontwikkelen in lijn met de visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk' om in het mobiliteitssysteem van de toekomst de sterk groeiende vraag op te vangen en tegelijkertijd collectief vervoer te organiseren dat betaalbaar, comfortabel en toegankelijk is voor de reiziger.

- Daarbij in te zetten op een toekomstbestendige infrastructuur waarbij we nieuwe vormen van collectief vervoer ontwikkelen en onze overstappunten verbeteren en waar nodig uitbreiden, zodat alle vervoersvormen optimaal tot hun recht komen. Dat vraagt om een stevige aanpak met forse investeringen in samenwerking met gemeenten, het rijk en private partners.
 - En daarbij in te zetten op projecten die de sprong naar gedeelde mobiliteit in 2030 een stap dichterbij brengen. Het gaat om projecten die ook het blijfklimaat van Brabant positief beïnvloeden, bijdragen aan duurzame verstedelijking en aan de reductie van CO2.
4. *Het stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant*
- Maak een schaa sprong in de aanpak van een waterrobuuste inrichting van Brabant door grotere, samenhangende gebieden aan te wijzen en intensiveer het uitvoeringstempo.
 - Breng in beeld welk areaal buiten de natte natuurgebieden nodig is om effectieve maatregelen te kunnen treffen, hoe in deze gebieden de transitie naar duurzaam landbouwkundig gebruik kan worden vormgegeven, welke instrumenten hierbij passen en welke rol dit vraagt van de provincie en andere samenwerkingspartners. Bepaal daarvoor een aantal prioritaire gebieden.
 - Breng in beeld hoe in deze gebieden tegelijkertijd klimaatadaptieve maatregelen, versterking biodiversiteit, herstel van het landschap en verbetering van de waterkwaliteit kunnen worden gerealiseerd. En welke financieringsmogelijkheden en aangepaste of nieuwe instrumenten zoals bijvoorbeeld actieve grondpolitiek, transitiefondsen dit vraagt.
 - Breng de meerjarige programmering in beeld en geef de consequenties aan ten aanzien van de gevraagde uitvoeringsorganisatie die hiervoor gevraagd wordt, zowel bij onze samenwerkingspartners als in de provinciale organisatie.
5. *Het terugdringen van het woningtekort en de leegstand*
- Ontwikkel voorstellen om de forse woningbouwopgave tot 2030 optimaal in te zetten voor de versterking van de omgevingskwaliteit in onze steden en dorpen (inbreiden, herstructureren, transformeren) en het herbestemmen van leegstaand vastgoed.
 - Ontwikkel actief, langjarig partnerschap met gemeenten rond tenminste 10 tot 12 concrete stedelijke transformaties door beweging te stimuleren, richting te geven en mogelijk te maken.
 - PS geeft GS opdracht om het Ontwikkelbedrijf beter toe te rusten.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

6. *Het versterken van het blijfklimaat in Brabant*

- Ontwikkel een integrale aanpak voor het versterken van het blijfklimaat voor het toekomstbestendig maken van dorpen en steden en leg daarbij de verbindingen met de rol die andere provinciale beleidsvelden hierin spelen zoals cultuur, erfgoed, sport, leegstand, woningbouw, arbeidsmarkt, ondermijning en natuur.
- Pak dit gebiedsgericht aan en ontwikkel daarbij structuurversterkend en innovatief de eigen kracht van het gebied en de inwoners.
- Vertaal de ambities uit deze aanpak in een nieuwe cultuurvisie en uitvoeringsprogramma cultuur voor de periode 2021-2024, in de actualisatie van het vigerend beleidskader Verbeeldingskracht Erfgoed voor de periode 2021-2024 en in een nieuw sportbeleid voor de periode 2020-2024.

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

Financiële verordening (voorstel 4)

Artikel 216 van de Provinciewet schrijft voor dat Provinciale Staten een verordening vaststellen met de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie. De verordening stelt de kaders waarbinnen Gedeputeerde Staten mogen handelen.

Aansluitend bij de eerder in dit statenvoorstel genoemde doelstelling voor betere sturings- en verantwoordingsinformatie voor PS en een compactere en adaptievere begroting, is gekozen voor een nieuwe structuur met tien begrotingsprogramma's in plaats van een getrapte structuur met zes begrotingsprogramma's en ca. twintig productgroepen in de vorige bestuursperiode. Om dit te formaliseren ligt de financiële verordening ter vaststelling voor.

Daarnaast is een aantal ondergeschikte wijzigingen meegenomen in de nieuwe verordening. De financiële verordening is als ontwerpbesluit III 54/19 B bij dit voorstel gevoegd.

Opcenten motorrijtuigenbelasting (voorstel 5)

Zoals onder het kopje (financiële) uitwerking bestuursakkoord reeds toegelicht, worden de opcenten motorrijtuigenbelasting deze bestuursperiode jaarlijks met 2,5% verhoogd. Het opcententarief voor 2020 wordt verhoogd naar 78,0 opcenten (2019: 76,1). Het opcententarief voor 2020 wordt vastgelegd in de heffingsverordening. De heffingsverordening is als ontwerpbesluit IV 54/19 B bij dit voorstel gevoegd.

Bijlagen

1. Begroting 2020
2. Bijlagenbundel Begroting 2020

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

1 oktober 2019

Documentnummer

GS: 4586541

PS: 4587302

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer W.J. Fijnvandraat, (06) 512 452 50,
wfijnvandraat@brabant.nl

Opdrachtnemer: mevrouw F.M. Bisschops, (073) 681 29 81,
fbisschops@brabant.nl